

Nowe zasady unieważniania dowodów osobistych

Wskutek nowelizacji ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych dokonaną ustawą z dnia 03 października 2008 roku o zmianie ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 195 poz. 1198) wprowadzono nowe zasady unieważniania dowodów osobistych.

Zgodnie z treścią art. 40 cyt. ustawy Posiadacz dowodu osobistego ma obowiązek wymienić ten dokument w razie:

- 1) zmiany danych, które zamieszcza się w dowodzie osobistym,
- 2) uszkodzenia dowodu osobistego lub zaistnienia innej okoliczności utrudniającej ustalenie tożsamości osoby,
- 3) upływu terminu ważności.

O wymianę dowodu osobistego należy wystąpić: w przypadku, o którym mowa w pkt 1 – w terminie 14 dni od dnia doręczenia osobie obowiązanej do posiadania dowodu osobistego decyzji administracyjnej lub prawomocnego orzeczenia sądu stwierdzającego zmianę danych albo od dnia sporządzenia aktu małżeństwa stwierdzającego zmianę nazwiska, a w przypadku małżeństwa zawartego przed konsulem lub organem zagranicznym – od dnia doręczenia odpisu aktu małżeństwa; w przypadku, o którym mowa w pkt 2 – niezwłocznie, a w przypadku, o którym mowa w pkt 3 nie później niż 30 dni przed upływem terminu ważności.

Osoba, która nie wystąpi o wymianę dowodu osobistego musi liczyć się z konsekwencjami przewidzianymi w art. 43 cyt. ustawy, a dotyczącymi unieważnienia dowodu osobistego. Zgodnie z treścią tego przepisu dowód osobisty podlega unieważnieniu m.in.:

- 1) z dniem zawiadomienia o jego utracie, zniszczeniu lub z dniem przekazania przez osobę trzecią znalezione dowodu osobistego,
- 2) po upływie 3 miesięcy od zaistnienia okoliczności w postaci zmiany danych, które zamieszcza się w dowodzie osobistym, a dla obywateli przebywających za granicą termin wynosi 4 miesiące.

Unieważnianie, o którym mowa w pkt 1 jest istotne, dlatego że złożenie przez obywatela w Urzędzie Miasta oświadczenia o utracie dowodu osobistego pociąga automatyczne skutki w postaci jego unieważnienia w tym samym dniu. Nie będzie możliwe, jak to dotychczas w praktyce administracyjnej występowało, odwołanie oświadczenia o utracie dowodu osobistego wskutek np. jego odnalezienia po upływie kilku dni. **Dzień zawiadomienia Urzędu o utarciu dowodu osobistego jest dniem jego unieważnienia.**

Unieważnienie, o którym mowa w pkt 2 jest nową instytucją wprowadzoną w zakresie dowodów osobistych i sprowadza się do sytuacji, w której obywatel, którego dane podlegające zamieszczeniu w dowodzie osobistym zostaną zmienione np. zmienione zostanie nazwisko, nie wystąpi

o wydanie nowego dowodu osobistego - Urząd Miasta po upływie terminu 3 lub 4 miesięcy w zależności od tego czy osoba przebywa na terytorium Polski, czy też za granicą – unieważni dowód osobisty zawierający dane nieaktualne.

Niestety z dotychczasowej praktyki urzędniczej wynika, iż osoby, które obowiązane były do wymiany dowodu osobistego wskutek zmiany danych np. nazwiska (warto przypomnieć, iż taki obowiązek istniał jednak bez skutku w postaci unieważnienia dowodu w określonym terminie), nie dokonywały wymiany tego dokumentu nawet przez kilka lat. W obecnej regulacji prawnej taka praktyka nie może mieć miejsca, albowiem skutkować ona będzie unieważnieniem dowodu osobistego. Posługiwanie się nieważnym dowodem osobistym powoduje konsekwencje prawne bezpośrednio dla jego posiadacza i może wiązać się z wieloma trudnościami i problemami w załatwieniu różnych spraw urzędowych, administracyjnych i innych, do których wymagany będzie aktualny dokument tożsamości. Posłużenie się nieważnym dowodem osobistym podczas dokonywania różnych czynności prawnych może skutkować również negatywnymi następstwami w zakresie całej czynności prawnej. **W związku z powyższym należy pamiętać o jak najszybszej wymianie dowodu osobistego, w sytuacji zmiany danych, które są w nim zamieszczone.**